

AWE

Tin is in, maar hoed u voor vervalsing

„Moed en deemoed” is de leuze, welke elke tin-verzamelaar in zijn bla-zen mag schrijven. Geen verwarrender en meer tot oppassen nopende materie dan antiek tin. Want, wat voor meubels, schilderijen, porselein en zilver geldt, geldt dubbel voor tin: de vervalsers hebben zich er met wellust en succes op gestort en verzamelaarsarrogantie is hier be-
slust niet op zijn plaats.

(ADVERTENTIE)

Luier eens uit op de Middellandse Zee

Cruise 7 zonnige dagen rond met de CARIBIA 2 van de SIOSA line.

Al vanaf **f 814.-**

inclusief vliegpreis en 7 dagen hotelverblijf op Mallorca.

Inlichtingen bij uw ANVR-REISBUREAU of bij Rejsbureau Müller & Co. B.V.,

In feite bepaald geen nieuw beeld. Tin vormt van oudsher een prooi voor knoeiers. Alleen al, doordat puur tin te zacht is om als gietmateriaal te dienen. Ons tin bestaat bij de gratie van een juiste dosis lood. En omdat lood nu eenmaal een stuk goedkoper was, lichtten reeds vele middel-eeuwse gieters zwaar de hand met de legering.

Om deze praktijken een halt toe te roepen, gebood het gietersgilde, dat op elk stuk een merk het gehalte moest aangeven. Het allerfijnste tin droeg vóór midden 16e eeuw een hamertje, daarna tot in de 19e eeuw (internationaal) een roosje. Hoe gestileerder de roos, des te jonger het tin. Als kwaliteitsmerk werd ook een engel gebezigd, terwijl de initialen van de gieteer en het stadswapen als toevoegingen golden.

STIEFKIND

Vroeger geschiedde dit ten faveure van de keurmeesters, thans vormen de merkjes een leidraad voor antiquair, taxateur en verzamelaar. De particuliere tinverzamelingen zijn een recenter verschijnsel dan men ogenschijnlijk zou aannemen. Tin was eeuwenlang het stiefkind van de antiekwereld.

In Nederland ontstonden de grote particuliere tin-collecties voornamelijk pas na de tweede wereldoorlog. Generaties lang stond het tin in de schaduw van zilver, porselein en glas. Verklaarbaar, want gedurende honderden jaren werd het tin gebruikt voor het vervaardigen van gewone gebruiksvoorwerpen en pas in de 17e en 18e eeuw beleefde het zijn bloeitijd omdat houten en aardewerk serviesgoed in ongenade geraakte.

Daar tal van tinnen voorwerpen van zilvervormen werden afgeleid, werd het tin

res, soepterrines, suikerstrooiers, kandijbakjes, brandewijnkommen, inktstellen, borden en schalen. De grote tinnen schenkkannen zijn niet naar het zilver ontworpen: deze zouden in dit edelmetaal te kostbaar zijn geweest.

UITZONDERING

In Frankrijk en Duitsland legde men zich in de 16e en 17e eeuw bij uitzondering toe op tin als siervoorwerp. Namen als Briot, Enderlein, Horchheimer en Preisensinn staan garant voor kunstzinnige, maar voor de verzamelaar praktisch onbereikbare creaties.

De historie is weer eens bezig zich te herhalen. Zoals vroeger de verarmde adel overstapte van zilver op tin, zo wendt vooral de bescheiden antiekverzamelaar zich tot het

antieke tin, omdat dit voor hem meestal nog een haalbare kaart is. De gespecialiseerde antiekhandel beschikt (voorlopig nog) over een aantrekkelijk assortiment tin. Om met het eenvoudigste tin te beginnen: de tinnen lepel is te koop van een simpele voor f 12,50 tot f 150 voor een hele mooie met Amsterdams keur. Een tinnen bord start bij f 125 en reikt tot ver over de f 1000. Een oorlam doet f 75, een tinnen maatje f 75 - f 175, maar een complete set Hollandse maten van 2 liter tot centiliter al gauw 4 à 4½ mille.

Het beste tin is schaars en voor verzamelaar en antiquair niet alleen een kostbare maar ook vaak een riskante zaak. Want dit tin is het werkterrein van de vervalsers. Sommige vervalsingen zijn zo meesterlijk uitgevoerd, dat enige antiquairs al konde hebben gedaan, voortaan alle aanbiedingen af te wijzen.

SOMS HACHELIJK

Dit gaat antiekkenners te ver. Import-Amsterdammer Jan Beekhuizen — door Helmonder vader Frans erfelijk met zin-voor-tin belaste stichter van de grootste verkoop-collectie antiek tin in ons land, welke hij onderbracht in de tinkelder van „t Kabinet” — zegt: „Het inkopen van antiek tin is soms een hachelijke zaak, maar de echte kenner pikt een vervalsing er

toch uit. Hij waardeert een aanbieding niet alleen door zijn kennis maar ook bij intuïtie. Hoe kan de leek-verzamelaar zich hoeden voor imitaties en vervalsingen?” Beekhuizen en zijn eveneens aan tin verslaafde Lydia stelden speciaal voor onze bladen de „Tien Geboden voor de Tinverzamelaar” samen:

- **Koop antiek tin uitsluitend op betrouwbare adressen.** Een experiment kan fataal zijn. Vergeet gerust, dat er nog koopjes te halen zijn.
- **Verzamel in overleg met uw antiquair.** Koop bij hem telkens kleine stukjes van kwaliteit. Ruil in een later stadium 4 à 5 daarvan in voor één stuk met meer pretenties.
- **Bekijk vorm en graveerwerk;** deze moeten stijlzuiver zijn, passen in de tijd waarin het tin heet te zijn vervaardigd. Juist daar maken vervalsers fouten.
- **Goed tin is altijd uitgebalanceerd.** Een schenkkan moet goed in de hand liggen.
- **Onderzoek slijtageplekken.** Deze moeten op logische plaatsen voorkomen, op aanrakingspunten van de hand, en niet kunstmatig zijn aangebracht.
- **Merken moeten identiek zijn aan de periode waarin het tin thuishoort.** In later tijd werden maar al te vaak oude merken in nieuw tin geslagen. Fantasiemerken komen eveneens

(ADVERTENTIE)

Kies voor het betere leven... kies

belgrin

Maxi-komfort op mini-formaat.

Met 5 jaar Garantie.

alsing

och uit. Hij waardeert een aanbieder niet alleen door zijn kennis maar ook bij intuïtie. Hoe kan de leek-verzamelaar zich hoeden voor imitaties en vervalsingen?" Beekhuizen en zijn eveneens aan tin verslaafde Lydia stelden speciaal voor onze bladen de „Tien Geboden voor de Tinverzamelaar” samen:

- Koop antiek tin uitsluitend op betrouwbare adressen. Een experiment kan fataal zijn. Vergeet gerust, dat er nog koopjes te halen zijn.
- Verzamel in overleg met uw antiquair. Koop bij hem telkens kleine stukjes van kwaliteit. Ruil in een later stadium 4 à 5 daarvan in voor één stuk met meer pretenties.
- Bekijk vorm en graveerwerk; deze moeten stijlzuiver zijn, passen in de tijd waarin het tin heet te zijn vervaardigd. Juist daar maken vervalsers fouten.
- Goed tin is altijd uitgebalanceerd. Een schenkan moet goed in de hand liggen.
- Onderzoek slijtageplekken. Deze moeten op logische plaatsen voorkomen, op aanrakingspunten van de hand, en niet kunstmatig zijn aangebracht.
- Merken moeten identiek zijn aan de periode waarin het tin thuishoort. In later tijd werden maar al te vaak oude merken in nieuw tin geslagen. Fantasiemerken komen eveneens

voor. De Fransman Philippe Boucaud stelde een zeer fijn boekje samen, waarin 250 vervalste tinmerken zijn opgenomen.

- Controleer de z.g. draaikringen onder de bodem, cirkels bij de afwerking ontstaan op de draaibank. (Er is ook tin zonder deze cirkels.) Bij vervalsingen zijn de draaikringen regelmatig, verfijnd, hetgeen te danken is aan de moderne draaitechniek.
- Hollands tin is niet alleen-zaligmakend. De verzamel-evolutie gebiedt, dat men zich beter kan concentreren op een bepaalde periode dan op nationaliteit. Buitenlandse gieters (Zwitsers, Vlamingen, Fransen, Engelsen, Schotten, Duitsers) hebben ook magnifiek tin vervaardigd.
- Laat restauraties door een vakman uitvoeren. Tin is geen object voor het doe-het-zelvers.

- Overdrijf het onderhoud van uw tin niet. Zet het, donker of licht van kleur, 1 à 2 maal per jaar in een dun laagje blanke was. Een nicotinelagje vooraf met een mager sopje afnemen, altijd met een doek, nooit met een borstel. Nimmer schuren.

WAAROM?

Jan Beekhuizen heeft nog een griefje. Waar blijft, nu het tin aan populariteit wint, HET Nederlandse naslagwerk over antiek Nederlands tin? Waarom hebben musea in Keulen en Zürich wel dergelijke werken laten verschijnen en niet bijvoorbeeld het Rotterdamse Boymans Van Beuningen, dat de grootste en belangrijkste tinverzameling van ons land binnen zijn muren heeft?

Waarom leggen dit museum (dat zijn tin wél goed uitstalt), de Lakenhal in Leiden (die deze kunst ook verstaat)

Internationale keuze van tin uit dezelfde periode (1700-1780). Boven v.l.n.r.: Vlaamse engelenkan, Schotse tappit-hen, Frans zoutvat, Zwitserse avondmaalskan, twee Hollandse buikkannetjes (ca. 1700), Brusselse buikkan. Onder v.l.n.r.: Duitse kandelaar, Zwitserse Walliskan, Franse sierschotel, Duitse kruisendoos, Zwitserse Waadländerkan, Duitse kandelaar. De prijzen van deze greep uit de Beekhuizen-collectie variëren van f 1000 tot f 4800.

en het Rijksmuseum (dat op tingebed in gebreke blijft) zich niet op een gezamenlijke uitgave toe? Voorlopig zullen de tinliefhebbers 't met twee bekende Nederlandse werkjes moeten doen: „Tin door de eeuwen” door Verster en „Tin en Tinnegieters” door Dubbe (meest up to date).

Maxi-komfort op mini-formaat. Met 5 jaar Garantie. In wit en fijne kleurtjes.

Tekgraaf JAREN '70